

A douăzeci și una Olimpiadă internațională de lingvistică

Brasília (Brazilia), 23–31 iulie 2024

Rezolvările problemelor de la competiția individuală

Problema nr. 1 Structura formei verbale:

1. subiect (**t-** pers. I sg., **mət-** pers. I du./pers. I pl., \emptyset - pers. II sg., **ne-** pers. III du.=pers. III pl.)
2. **ə** se materializează doar dacă este necesară evitarea unui grup de două consoane la începutul sau la finalul cuvântului, sau unui grup de trei consoane în orice poziție.
3. timp (**ku-** prezent, **je-** viitor, \emptyset - trecut)
4. **ine-**: obiect direct = pers. I sg. (subiect = pers. II du./pers. II pl.)
5. rădăcina verbului
6. **-la**: subiect/obiect direct = pers. I pl./pers. II pl.
7. timp (**-ŋ** prezent/viitor, \emptyset trecut)
8. **ə** se materializează doar dacă este necesară evitarea unui grup de două consoane la începutul sau la finalul cuvântului, sau unui grup de trei consoane în orice poziție.
9. **-tək**: subiect = pers. II du./pers. II pl. (obiect direct = pers. I sg.);
obiect direct (**-tək** pers. II du./pers. II pl., **-n** pers. III sg., **-net** pers. III du., **-new** pers. III pl.)

Schimbări fonetice:

1. vocala finală a prefixului se pierde înaintea unei alte vocale;
2. **t+j > cc**, **t+l > ll**, **t+n > nn**, **t+ŋ > nŋ**;
3. dacă cuvântul conține **a**, toate vocalele **e/i/u** din cuvânt devin **a/e/o**.

(a)	19.	kulleŋən	<i>tu îl conduci</i>
	20.	jinejguŋtək	<i>voi_(du) mă veți mușca</i>
	21.	tekminnew	<i>eu i_(pl)-am prins</i>
	22.	təjohallaŋtək	<i>eu vă_(pl) voi aștepta</i>
	23.	mətkonŋevlaŋən	<i>noi_(pl) îl trimitem</i>
(b)	24.	<i>tu i_(du) vei vedea</i>	jelhuŋnet
	25.	<i>noi_(pl) l-am mușcat</i>	mətəjgolan
	26.	<i>voi_(pl) mă prindeți</i>	kenakmellaŋtək
	27.	<i>ei vă_(du) trimit</i>	nekunŋivŋətək
	28.	<i>voi_(du) m-ați condus</i>	inelletək

Problema nr. 2 posedat_a-sfx_a-POSS_b posesor_b-sfx_b

masc.			fem.		
• animale: <i>leu, leopard, flamingo</i>			• animale: <i>zebră, impala, elefant, babuin, girafă</i>		
• obiecte, părți ale corpului: lungi/subțiri			• obiecte, părți ale corpului: scurte/groase		
•			•		
	sg.	pl.		sg.	pl.
sfx	-∅	-bii *	sfx	-ko	-bee
POSS	-ma	-itcha *	POSS	-sa	-eta

* e, o > i, u înainte de terminații masculine de plural
(schimbare blocată de vocala a, de ex. *zzokwana-bii*)
-bii-itcha > -biitcha

- (a) 19. **wiriko** — D. rădăcină scurtă și groasă
20. **roobee** — C. carne (de ex. de dik-dik)
21. **mu'a** — B. crenguță subțire
22. **zzahubii** — A. cozi (de ex. de leoparzi)
- (b) 23. **gariko** — mașină (= camion scurt)
24. **makubii** — oale înalte de gătit
25. **hazzakeko** — hoață
26. **dongobee** — zebre^{masc./fem.}
27. **zzahoko** — coadă (scurtă și groasă)
28. **nqibii** — leoparzi^{masc./fem.}
- (c) 29. *piciorul flamingoului*^{masc./fem.} — **uphukwama gogogogo**
30. *tuberculul de V. pseudolablab al zebre*^{masc./fem.} — **shumukosa dongoko**
31. *carnele masculilor de impala* — **ruubiitcha puphubii**
32. *bățul gros al străinelor* — **mu'akoeta uhuyitibee**
33. *oala înaltă de gătit a băieților* — **makuitcha eratibii**
34. *rădăcinile lungi și subțiri ale impalei*^{masc./fem.} — **wiribiisa pophoko**

Problema nr. 3

- A B-ane X $\begin{cases} \text{r\ddot{a}} & \text{— dacă A este femeie} \\ \text{y\acute{e}} & \text{— dacă A este bărbat} \end{cases}$

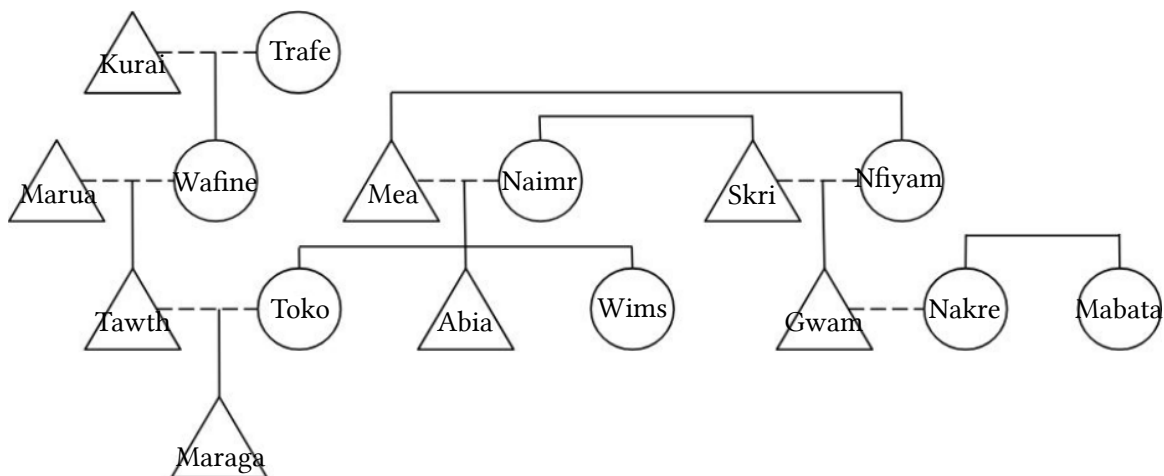
- A = ruda lui B
- X = termen de rudenie

• ɲafe	tată	B	frate
ɲame	mamă	D	fiică
nge	copil	F	tată
zath	bunic, nepot (de bunici)	H	soț
zath ɲare	bunică, nepoată (de bunici)	M	mamă
nane	frate sau soră mai mare	S	fiu
ngth	frate sau soră mai mic(ă)	W	soție
enat	ginere	Z	soră
ɲāwi	unchi (fratele mamei)		

termeni utilizați după schimbul de surori:

bāiɲaf	MB = FZH, ZS = WBS, BS = HZS
bāiɲam	FZ = MBW, ZD = WBD, BD = HZD
yamit	copilul lui bāiɲaf și bāiɲam
yumad	soția lui yamit

(a)

- (b)
1. **bāiɲam rā**
 2. **enat yé**
 3. **zath ɲare rā**
 4. **nge yé**
 5. **Nakreane**
 6. **rā**

(c) Skri Abiaane bāiɲaf yé.

Problema nr. 4

- (a)
1. **çum** 'aa' (picior – receptacul): C. *papuci*
 2. **dâw çuum** (om – picior): I. *picior*
 3. **dâw nôr** (om – gură): B. *gură*
 4. **dâw nôr keet** (om – gură – frunză/limbă (parte a corpului)): H. *limbă (parte a corpului)*
 5. **dâw tîog** (om – fică): F. *fică*
 6. **dâw sôb pis piis** ((om – mână – mic) – mic): D. *deget mic de la mână*
 7. **dâw tîoj** (om – nas): J. *nas*
 8. **dôo' piis** (a face – mic): E. *a diminua*
 9. **sôb dak** (mână – a pune): A. *inel*
 10. **suk** 'aa' (făină – receptacul): G. *cutie de făină*
 11. **be keet** (copac – frunză/limbă (parte a corpului)): M. *frunză*
 12. **be tum** (copac – sămânță/ochi): Q. *sămânță*
 13. **yak yaa'** (manioc – a frige): T. *macaxeira*
 14. **yak nâax** (manioc – apă): S. *tucupi*
 15. **nâx pîog** (apă – mare): P. *râu principal*
 16. **nâx taax** (apă – tapir): L. *capibara*
 17. **taax 'uuy** (tapir – domesticit): K. *tapir domesticit*
 18. **tum tâag** (sămânță/ochi – a sti): N. *ochelari*
 19. **yon 'uuy** (furnicar – domesticit): R. *furnicar domesticit*
 20. **yon tîoj** (furnicar – nas): O. *revolver*
- (b)
21. **dâw sôb piis** (om – (mână – mic)): *deget de la mână*
 22. **dâw sôob pis** ((om – mână) – mic): *mână mică*
 23. **dâw çum piis** (om – (picior – mic)): *deget de la picior*
- (c)
24. *pârâu* – **nâx piis** (apă – mic)
 25. *tapir mic* – **taax pis** (tapir) – mic
 26. *ochi* – **dâw tum** (om – sămânță/ochi)
 27. *nepoată (de bunici)* – **dâw tîog tîog** (om – (fică – fică))

Problema nr. 5 Topică:

- S V (S = subiectul unui verb intransitiv; V = verb)
- A-lu V P (A = subiectul unui verb tranzitiv; P = obiect direct)

Substantiv:

	clase de substantive:	P = S	A
	femei	rra-	rru-
(♀)	bărbați	nya-	nyu-
(♂)	bărbați = animale	∅-	ki-
(♀)	animale	∅-	ji-
	lucruri comestibile	ma-	
	pl.	li-	linji-

Verb:

- timp (j- prezent continuu, k- viitor/trecut)
- (obiect direct)
- subiect

	clase de substantive:	P	S	A
	femei	arr-	anda-	anda-
(♀)	bărbați	any-	iwa-	ilu-
(♂)	bărbați = animale	∅-	a-	ilu-
(♀)	animale	∅-	i-	inju-
	lucruri comestibile	∅-	∅-	∅-
	pl.	al-	alu-	alu-

- rădăcina verbului
- timp (∅ trecut, -nji prezent continuu, -la viitor)

- (a) 15. mirningiya ka-wulumala — Bărbatul va alerga.
16. nyu-munangalu kalilu-wudurruma li-wakuku — Bărbatul alb a hrănit câinii.
17. linji-ardulu jalu-wubanji ma-burlurlu — Băieții/fetele (copiii) coc pâinea.
18. rru-nhanawalu janda-athamanji ardu — Femeia fugărește băiatul.
- (b) 15. ♂
16. ♀
17. ?
18. ♂
- (c) 19. Căinele a fugărit fata.
♀ ji-wakukulu karrinju-athama rra-ardu
♂ ki-wakukulu karrilu-athama rra-ardu
20. Femeia gravidă hrănește femeile bătrâne.
♀=♂ rru-walkurulu jalanda-wudurrumanji li-bardibardi
21. Bărbatul bătrân a vindecat bărbatul yanyuwa.
♀ nyu-malbulu kanyilu-yabima nya-yanyuwa
♂ ki-malbulu kilu-yabima yanyuwa
22. Cangurul se va întoarce.
♀ wunala ki-wanila
♂ wunala ka-wanila